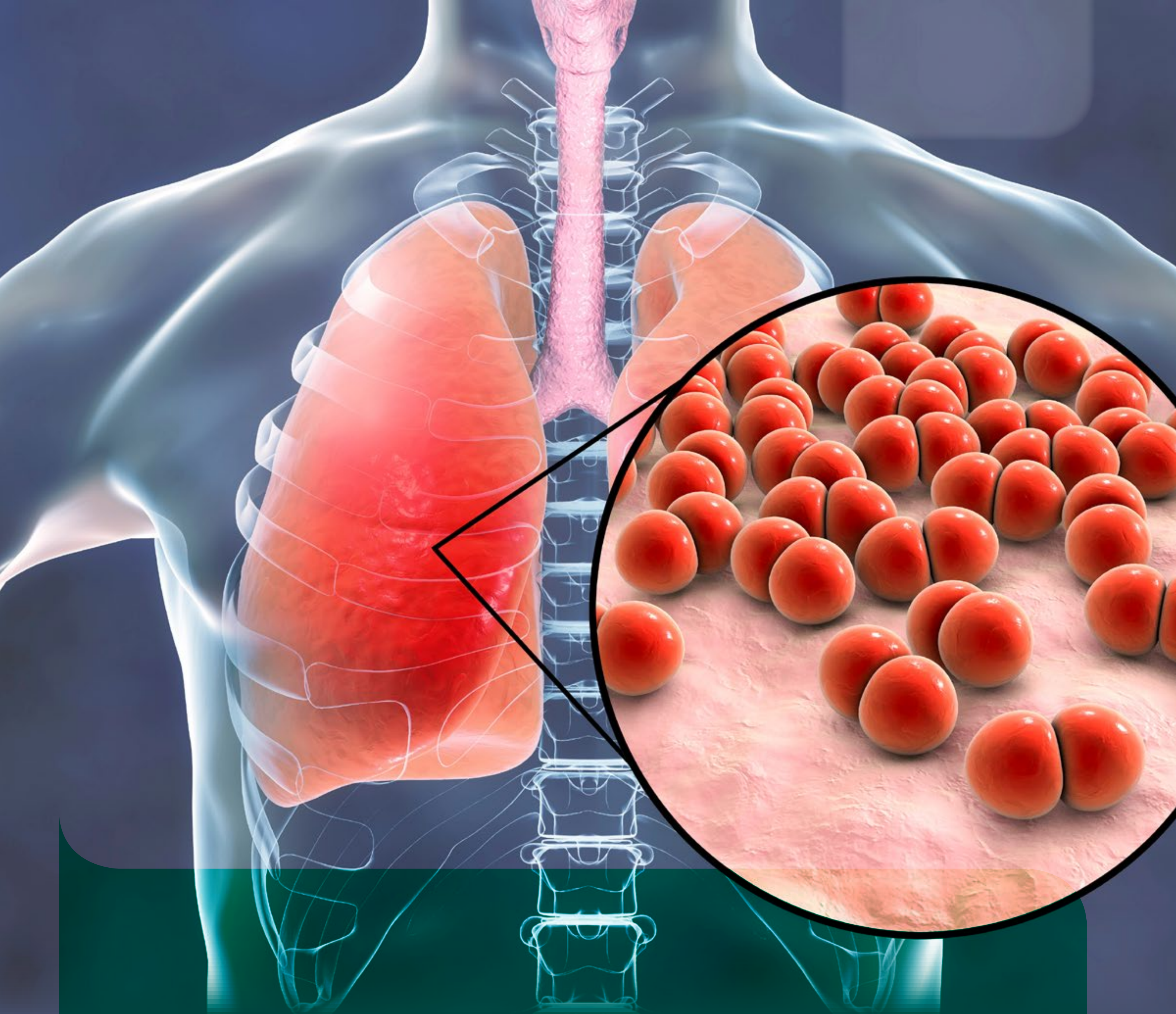

SVE ŠTO MORATE ZNATI O PNEUMOKOKU?

Pneumokok je čest i nimalo bezazlen
uzročnik infekcija dišnog sustava

Pneumokok, punim nazivom *Streptococcus pneumoniae* vrlo je važan i čest uzročnik bolesti u svim dobnim skupinama. To je gram-pozitivna okrugla bakterija (kok) obavijena polisaharidnom kapsulom koja je zaštićuje od obrambenih stanica našeg imunosnog sustava. Prema ovoj polisaharidnoj kapsuli pneumokok je razvrstan u 90 različitih serotipova, no većinu infekcija uzrokuje 10 - 30 serotipova. Zaraza pneumokokom se prenosi s čovjeka na čovjeka dodirrom i kapljičnim putem te se dalje širi dišnim organima.

Infekcije uzrokovane pneumokokom

Kako mu i ime govori, pneumokok, najčešći je uzročnik bakterijske upale pluća, no uzrokuje i druge infekcije dišnog sustava i drugih organa koje dijelimo u neinvazivne i invazivne. Neinvazivne su one blažeg oblika, najčešće su to upale gornjeg dišnog sustava poput upale sinusa i bronhitisa te u male djece poznata i česta upala srednjeg uha koja se kod određenog broja malih pacijenata nerijetko ponavlja. U donjim dišnim putevima izaziva upalu pluća i vrlo često uzrokuje pogoršanje KOPB-a, odnosno kronične opstruktivne bolesti pluća. Invazivne pneumokokne bolesti su vrlo ozbiljne bolesti i mogu dovesti do trajnih posljedica pa i do smrti. Smrtni ishod češći je u

rizičnim skupinama, a to su mala djeca i osobe starije od 65 godina. Naime, bolest obično započinje upalom pluća, kod koje ako se ne sanira, a zbog slabosti organizma, pneumokok se toliko razmnoži da prodre u sve organe i izaziva stanje koje zovemo bakterijemija (prodor pneumokoka u krv), koja pak može izazvati sepsu ili meningitis (upalu moždanih ovojnica).

Podaci SZO i HZJZ

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije pneumokok je jedan od najčešćih uzročnika bakterijemija i meningitisa u djece i odraslih.

Ovaj meningitis je vrlo teškog oblika i može završiti smrtnim ishodom. HZJZ navodi da je procjena SZO-a za Hrvatsku (procjena za 2015. godinu) da od pneumokokne pneumonije godišnje oboli 234 djece mlađe od pet godina (stopa

obolijevanja: 115,02 na 100 000 djece mlađe od 5 godina), 12 djece mlađe od pet godina oboli od pneumokoknog meningitisa (stopa: 5,81 na 100 000). Od teških oblika pneumokokne bolesti, procjenjuje SZO, oboli 177 djece u Hrvatskoj. Upala srednjeg uha je najčešća klinička manifestacija pneumokokne bolesti kod djece. U Hrvatskoj se svake godine evidentira nekoliko desetaka tisuća upala srednjeg uha kod djece predškolske dobi, a znatan dio ovih bolesti je uzrokovan pneumokokom.

Od teških oblika pneumokokne bolesti, procjenjuje SZO, oboli 177 djece u Hrvatskoj. Upala srednjeg uha je najčešća klinička manifestacija pneumokokne bolesti kod djece. U Hrvatskoj se svake godine evidentira nekoliko desetaka tisuća upala srednjeg uha kod djece predškolske dobi, a znatan dio ovih bolesti je uzrokovan pneumokokom.

Rizične skupine

Infekcije pneumokokom najčešće su zimi i u rano proljeće, od studenog do travnja, kao i većina drugih respiratornih bolesti. Razlog tomu je što ljudi češće borave u zatvorenom te su u bližim kontaktima, a kako su i češće virusne infekcije, prehlade i gripa, nerijetko se pneumokok javlja kao pridružena bolest, odnosno komplikacija virusne infekcije koja oslabi imunosti sustav. Osobe s povećanim rizikom za pojavu invazivne pneumokokne bolesti su djeca do pete godina života i stariji od 65 godina, zatim kronični bolesnici od plućnih, kardiovaskularnih, bubrežnih

i neuromuskularnih bolesti, dijabetičari i imunološki bolesnici te alkoholičari i pušači. Rizične su i osobe koje imaju uklonjenu slezenu (splenektomirani), te oni koji rade ili žive u kolektivima poput umirovljenika u domovima.

Liječenje

Pneumokokne infekcije se liječe antibioticima, a izbor im ovisi o težini i prirodi bolesti.

Prvi lijek izbora je penicilin, no sve su češće zabilježeni rezistentni sojevi, odnosno sojevi pneumokoka otporni na penicilin koji se onda teško liječe. No, postoje cjepiva protiv pneumokoka kojima se nastoji spriječiti zaraza ili u slučaju zaraze postići lakši oblik bolesti bez dodatnih komplikacija koji se onda i lakše liječi.

Izvor: HZJZ: <https://www.hzjz.hr/sluzba-epidemiologija-zarazne-bolesti/pneumokokna-bolest/>

Autor: **Aleksandra Grundler Bencarić, mag.pharm.**